

[Justitsministeren]

Formålet med denne lovgivning er jo nævnt af flere og på en måde, som jeg synes er ganske rigtig. Det skal ikke være sådan, at man kan anvende disse midler, arrest og forbud, og begrænse ofte mindre virksomheder i deres virke bare ved, at man kan lægge en tilstrækkelig stor sæk penge på bordet. Der må være andre betingelser, der skal opfyldes, end det, at man kan komme med en stor sikkerhedsstillelse.

Derfor betyder den skærpelse, som er indført med hensyn til betingelserne for arrest og forbud, at vi beskytter de svage imod, at penge kan blive det eneste afgørende med hensyn til indgrebet, og det synes jeg er en væsentlig ting. Det betyder igen i praksis en beskyttelse navnlig af den mindre butikshandel i en hel del tilfælde, og det synes jeg er et formål, som det er rimeligt og værdigt af Folketinget at tilslutte sig. Derfor glæder det mig, at der, som tilfældet har været, er tilslutning til dette lovforslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 134:

Forslag til lov om ændring af borgerlig straffelov. (Prøveløsladelse og vold m.v.).

Af justitsministeren (Ninn-Hansen).
(Fremsat 18/12 87).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling**Pia Gjellerup (S):**

Da Socialdemokratiets ordfører i denne sag, hr. Torben Lund, ikke har mulighed for at være til stede her i dag, skal jeg redegøre for vores holdning til det foreliggende lovforslag.

Lovforslaget er en udløber af den betænkning, som Straffelovrådet afleverede for snart et år siden. Imidlertid er det lidt svært at genkende betænkningen i justitsministerens lovforslag. Kun et beskeden forslag om revision af voldsbestemmelserne er det blevet til, uden nogen sammenhæng med det øvrige betækningsarbejde, som netop var iværksat for at søge overensstemmelse mellem de enkelte regler i det strafferetlige sanktionssystem. Det forekommer hverken særlig rimeligt eller særlig hensigtsmæssigt. Hvad er justitsministerens forklaring på, at så meget mangler, og at helheden er tilsidesat?

De enkelte bestemmelser, der er sluppet igennem ministerens nåleøje, er som nævnt en revision af voldsbestemmelserne. De gældende regler er i deres forsøg på at være fyldestgørende blevet uoverskuelige. Forslagene til nye formuleringer og konsekvenserne heraf kan derfor generelt modtages positivt.

Dele af de tilhørende bemærkninger til lovforslaget synes blot ikke at være i familie med lovforslaget. Her tænker jeg på justitsministerens generelle bemærkninger til forslaget, hvori der omtales den stigning, der kan læses af statistikkerne i antallet af tilfælde af vold mod sagesløse. Lovforslaget gør imidlertid ikke noget for at komme netop disse forhold til livs. Vold mod sagesløse fjernes som begreb fra loven. Derved fjerner man ganske vist knap 5.000 anmeldte voldsforbrydelser fra statistikken, men de vil jo desværre nok dukke op andre steder, blot under andre titler. Derfor er justitsministerens generelle bemærkninger ikke i overensstemmelse med lovforslagets indhold.

Under udvalgsarbejdet må vi se på, om forslagens strafferammer og de i bemærkningerne anbefalede strafudmålinger svarer til de ændringer af begreberne, der lægges op til. Men vi er i forhold til denne del af lovforslaget som udgangspunkt positive.

Et andet hovedpunkt i forslaget er afskaffelse af prøveløsladelse i forhold til domme på under et år og en begrænsning af domme på under to år. For det første er det beklageligt, at justitsministeren ikke har ønsket at vente med en så vidtgående ændring, indtil Straffelovrådet har haft lejlighed til at færdiggøre drøftelser om prøvetid, tilsyn og særvilkår, som er en væsentlig del af prøveløsladelsesinstituttet.

[Pia Gjellerup]

Trods justitsministerens ros under det seneste punkt på dagsordenen har justitsministeren tilsyneladende ikke så megen respekt for Straffelovrådets arbejde, som man kunne forvente og ønske. Dette skinner igennem, når man ser, hvordan rådets anbefalinger klippes i stykker efter forgodtbefindende. Flertallets forslag følges ikke. Justitsministeren ønsker ikke at tage hensyn til prøveløsladelsens forebyggende virkning og den støtte, den er for forsorgsarbejdet. Betydningen er selvfølgelig vanskelig at gøre op, men det er forkert at undervurdere den, for slet ikke at tale om at overse den.

Mindretallets forslag følges heller ikke. Jo, vil ministeren sige, fra ord til andet. Forklaringen er nemlig, at lovforslaget udelukkende medtager formuleringen af mindretallets ene lovudkast, mens mindretallets forudsætninger for lovudkastet, nemlig en tilsvarende nedsættelse af strafudmålingen, fejles af bordet, hvorved der faktisk er tale om en forlængelse af de kortere straffe, men vel at mærke ikke af de længere straffe, med 50 pct.

Forslaget forekommer ugennemtænkt og alt andet end kriminalpræventivt. Forslaget giver også på baggrund af andre sammenhænge én den mistanke, at det er fremsat med det formål ikke at blive vedtaget, og det synes ikke at være særlig seriøst.

Det ugennemtænkte ses bl.a. af, at der skulle bygges mindst et par nye statsfængsler til et milliardbeløb, hvis der skulle rummes de indsatte, som skulle sidde de 50 pct. længere, jeg lige har skitseret. Hvor skal pengene komme fra? Er der beregnet optagelse af et milliardbeløb på finansloven for 1989 til bygning af fængsler? Og hvor skulle fængslerne i givet fald ligge? Jeg synes, det vil være væsentligt for, at man kan bedømme forslagets seriøsitet, at vi ser eller hører svar på disse spørgsmål.

Som det er fremgået, vil der være dele af lovforslaget, vi vil arbejde positivt med, mens forslagene om prøveløsladelse må laves om.

Hagen Hagensen (KF):

Igennem årene, og navnlig de seneste år, har vi på forskellig måde drøftet forholdene omkring prøveløsladelse og også omkring vold, de to forhold, der nu er taget op. Vi har nu fået det grundlag, der følger af Straffelovrådets betænkning, og ud af det har justitsministeren, hvad jeg finder er rigtigt gjort, taget frem til be-

handling de to forhold, der er omfattet af det lovforslag, vi har til drøftelse her i dag, nemlig spørgsmålet om prøveløsladelse og spørgsmålet om vold, forhold, der begge optager mange i dagens debat.

Må jeg først sige om prøveløsladelse, at det for mange ude i befolkningen er ret uforståeligt, at en dom ikke er efter pålydende. En dom skal være en dom. Det vil sige, at den ret, der har afsagt dommen, også har udmålt den straffetid, der skal udstås, efter de forhold, der nu engang er kommet frem til bedømmelse.

Ud fra det princip måtte man finde, og det kan jeg slutte mig til, at der egentlig slet ikke skulle finde prøveløsladelser sted. Så langt er man ikke gået med dette forslag, og det kan der måske også være grund til ikke at gøre. Det er et princip, jeg har givet udtryk for. Vi skulle så have den ventil, der stadig er i loven, og i ganske særegne tilfælde kunne man gøre brug af en særlig prøveløsladelsesbestemmelse i stedet for at gå over til at udøve benådning.

Men jeg synes egentlig, at man har ramt rigtigt med dette forslag. For hvad er det, man tilstræber med disse forhold? Det er, at man har enkelhed og overskuelighed, forudsigelighed og ligelighed i behandlingen. Det er de forhold, der faktisk kommer frem med det forslag, som ministeren har fremsat.

Der har været vurderinger af, om man kan sige, at prøveløsladelse er recidivdæmpende, og spørgsmålet har også noget at gøre med den efterforsorg, der kan finde sted for dem, der prøveløslades. Men lad os i den forbindelse ikke glemme, at langt de fleste domme, der er afsagt, er for tidsrum på mindre end et år. Det er dem, lovforslaget omfatter. Det, der kan blive tale om her af recidivdæmpende karakter ved prøveløsladelsesinstituttet – det er i øvrigt ikke fuldt anerkendt, at det skulle være til stede, dette recidivdæmpende – har næppe den betydning, som nogle vil tillægge det, og i hvert fald gælder dette for efterforsorgen ved de korte straffe, hvor den periode, man kan have efterforsorg i, er af kortere varighed.

Jeg vil derfor sige meget kort, at vi synes, det er et godt forslag, ministeren er kommet med. En ting skal lige føjes til, nemlig det forhold, at nægtelse af prøveløsladelse efter det regelsæt, der er foreslået, kan indbringes for retten af den, der bliver nægtet det. Det synes jeg er i orden.

[Hagen Hagensen]

Det er ikke et spørgsmål om, at den samlede strafmængde skal blive større, og jeg synes helt, man skal lade være med at drøfte, om vi skal have nye fængsler el. lign. Det er op til domstolene at udmåle den straf, der skal til, efter en samlet vurdering af forholdets strafværdighed. Jeg tror ikke, det kommer til at medføre nogen væsentlig forøgelse, om overhovedet nogen af den strafmængde, der skal udstås.

Dernæst skal jeg lige kort om voldsbestemmelserne sige, at det er en tiltrængt forenkling. Også her gælder det som overskrift, at der er enkelhed og overskuelighed i de bestemmelser, der er foreslået. Jeg finder, at der er grund til at sige, at uanset om man har ændret på tingene og, som det blev sagt af ordføreren før, taget sagsløshedsbegrebet ud, så fastholder man jo, at der for den tilfældige og meningsløse volds vedkommende skal være en bedømmelse af forholdets beskaffenhed og grovhed, således at det er det, der kommer til at være afgørende for de sanktioner, der skal være.

Lad være, at der i visse tilfælde kan blive tale om, at der bliver udmålt enkelte mindre straffe, men hensynet til det, der er passeret, skal være, at det ikke er et spørgsmål om, hvorvidt vi skal have lavere straf for vold. Tværtimod. Det er også ministerens mening, som jeg slutter mig til.

Jeg synes – og det er for min egen regning, jeg siger det – at sanktionerne skal være skærpede på alle områder. Vold skal vi ikke finde os i, og den rå, brutale vold og den ekstreme vold må vi simpelt hen gøre op med overensstemmende med det, der står her.

Jeg finder alt i alt, at det er et lovforslag, som vi bør kunne enes om at gennemføre. Retsbevidstheden i befolkningen er i orden, og vi vil for resten med dette også opfylde et krav, der kom fra gulvet, da vi havde landsrådsmøde, hvor vi alle sluttede os til forslag af den art.

Leif Hermann (SF):

Justitsministeren er et overordentlig ihærdigt menneske. Jeg tror, det er meget få gange i den forholdsvis korte periode, jeg har været medlem af Folketinget, hvor justitsministeren ikke har haft et eller andet oppe i ærmet med hensyn til bekæmpelse af volden. Og når det nu er justitsministeren, der har et eller andet oppe i ærmet, så handler det altid om stramninger, og det gør dette lovforslag også.

For så vidt angår prøveløsladelsesspørgsmålet er justitsministeren jo advaret på forhånd imod at komme med det forslag, ministeren kommer med, nemlig om at straffe under ét år ikke skal kunne give anledning til prøveløsladelse, medmindre der foreligger helt særlige omstændigheder. Straffelovrådets flertal har sagt, at det var en dårlig idé. Dommerforeningen og præsidenterne for retterne siger i en fællesudtalelse over betænkningen, at det er en dårlig idé. Rigsadvokaten siger, at det er en dårlig idé. Ja, selv politidirektøren i København synes, at det er en dårlig idé. Så må det være en dårlig idé.

Det er selvfølgelig fornuftigt nok, at justitsministeren forsøger at sukre pillen ind ved at fastlægge nogle mere præcise regler for nægtelse af prøveløsladelse. Vi kan absolut acceptere, at man fastlægger præcise regler for det. Det er også fornuftigt, at man kan indbringe nægtelse af prøveløsladelse for retten, og at ministeren forventer, at der i de tilfælde sker automatisk advokatbeskikkelse. Det kan vi fuldstændig tiltræde.

Men vi kan altså ikke tiltræde, at alle straffe under ét år nu skal udstås fuldt ud eller, som hr. Hagen Hagensen siger: En dom skal være én dom, og så kan vi i øvrigt falde tilbage på benådningsinstitutionen – for så er motivet for at straffe entydigt og klart et hævnmotiv, som vi ikke kan tiltræde.

Der ligger herefter intet resocialiseringsmotiv i at give straffe på op til et års fængsel, og justitsministeren og hr. Hagen Hagensen skal bare notere sig, at det er logikken i deres argumentation.

Vi siger altså absolut nej til den del af prøveløsladelsesforslaget, som vedrører bortfald af prøveløsladelsesmuligheden for straffe på op til et år. Ja, justitsministeren må undskylde mig, at jeg bruger et af tidens udtryk, inden det bliver helt forældet: Forslaget er dybt godnat, hr. justitsminister!

Det næste er forenklingen af voldsbestemmelserne, og der er selvfølgelig ikke nogen mennesker, der kan gå imod en forenkling, sådan som den er foreslået her. Jeg synes da også, at Straffelovrådet er sluppet rimelig godt fra en fornuftig opstilling i tre niveauer alt efter grovheden af den udøvede vold. Men jeg synes, det er meget problematisk, at man nu samler stort set 90 pct. af samtlige voldsstraffe i én bestem-

[Leif Hermann]

melse, der har en strafferamme fra en dagbod og op til 1½ års fængsel.

Reelt er der tale om en skærpelse af strafferammen her, og sammenholder man det med justitsministerens intentioner med hensyn til prøveløsladelse, vil det sige, at stort set alle domme, 90 pct. af alle voldsdomme, skal udstås fuldt ud. Det er tilsyneladende det, der er meningen med den kombination, der er foretaget her, en kombination, som fru Pia Gjellerup i øvrigt har påpeget er løsrevet fra den sammenhæng, som Straffelovrådet har taget op i resten af betænkningen.

Det er lidt ejendommeligt, at vi skal have 1 år og 6 måneders fængsel som overgrænse i strafferammen, når Straffelovrådet kan påpege, at 90 pct. af alle straffe, der udmåles inden for det, der nu falder inden for det foreslåede, er domme på ikke over 6 måneders fængsel. Så kunne man passende have gjort det, hvis man ville have en fængselsstraf med ind som strafferamme, at man havde sat den f.eks. til 6 måneder.

Vi tilslutter os altså det princip, at man forenkler, men vi vil meget, meget gerne se på de strafferammer, der er angivet i forslaget.

Justitsministerens begrundelse for lovforslaget er jo, at der har været tale om en stigning i voldsforbrydelserne, og hvis vi får adgang til en anden runde, vil jeg meget gerne gå lidt nærmere ind på den påstand, der ligger med hensyn til stigningen i voldsforbrydelserne. I marts sidste år var Justitsministeriets egen kriminalpolitiske forskningsgruppe jo ude med et udmærket papir, der fortalte os lidt om denne stigning, og Straffelovrådet forholder sig sprogligt set unægtelig også noget mere nuanceret til den stigning, som justitsministeren lægger til grund for forslaget.

Det er altså med en dyb skepsis, vi går til udvalgsbehandlingen, men vi vil naturligvis være konstruktive i overensstemmelse med sædvanen.

Bjørn Elmquist (V):

Hr. Leif Hermann sagde, at dette lovforslag eller en del af det var dybt godnat. Hvis det betyder det, som jeg fornemmer, så vil jeg sige, at for os er det her forslag dybt godmorgen – hvad det så end måtte betyde. Vi er glade for dette her forslag, og vi kan støtte det.

Forslaget vedrørende prøveløsladelserne kan jo ikke overraske Folketinget. Jeg har un-

dret mig lidt over, at SF's ordfører siger, at justitsministeren overrasker ved at fremsætte det, for han må jo kende dets skæbne. Jamen regeringspartierne har tidligere været fremme med forslag og tanker i den retning, og da justitsministeren og regeringen jo baserer sine politiske mål og sine ønsker på de fire regeringspartier, så er det da fuldstændig i overensstemmelse hermed, at justitsministeren udmønter disse tanker i det lovforslag, som vi har foran os her, også den del af det, som vedrører prøveløsladelserne.

Som når vi har drøftet det ved tidligere lejligheder i Folketinget kan jeg gentage, at vi i Venstre mener, at prøveløsladelsesinstituttet, som det har eksisteret indtil nu i Danmark, ikke bør fortsætte. Vi synes, det er rigtigt at få det lagt om. Det, som vi finder i dag i justitsministerens lovforslag, svarer ikke 100 pct. til det, som har været fremme fra regeringspartierne side før, men dermed er det ikke blevet dårligere. Vi synes, det er meget realistisk, som det hedder i de generelle bemærkninger på side 7:

»Justitsministeriet finder ikke, at det er muligt generelt at fastslå, at de udmålte straffe skal reduceres med en tredjedel i forhold til den nu gældende udmålingspraksis.« Og så kommer det vigtigste: »Domstolene må som hidtil foretage den konkrete udmåling af straf på grundlag af en samlet vurdering af det begåede forholds strafværdighed.«

Det er jo kernen i det. Vi har uafhængige domstole, og derfor må det som udgangspunkt også være en rigtig betragtning, at det er domstolene, der må foretage den konkrete udmåling på basis af en samlet vurdering.

Dette vil jo givetvis først og fremmest ramme de korte straffe, men det er vel egentlig også inden for de korte straffe, at der rent logisk kan være visse vanskeligheder med at forstå dette med prøveløsladelse. Så denne del af forslaget har vor fulde tilslutning.

Og så til den del af det, der vedrører voldsparagrafferne. Den fornemmer jeg at der i Folketinget vil være en opbakning til, og det må jeg hilse velkommen. Jeg tror, det har været svært at forstå dette voldskapitel; det er nu blevet foranklet.

Men det er vel ikke bare derfor, at forslaget bliver fremsat. Det er vel også for at undgå, at der i praksis skal komme konsekvenser af disse sindrige opdelinger i de forskellige paragraffer.

[Bjørn Elmquist]

Det hedder det da også helt klart i lovforslagets bemærkninger, at formålet med de nye regler også er en hurtigere behandling af voldssager, og så, hvad der måske er vigtigst, at vi får mulighed for, at domstolene ikke bindes til at sondre mellem, om der nu er brugt redskaber eller instrumenter ved udøvelsen af volden. Jeg tror, vi alle sammen uanset vores politiske tilhørsforhold synes, at det er lige strafværdigt, om man slår en person med en kæp eller en rafte eller med en jernstang eller sparker personen, når personen ligger ned. Så det er helt godt, at vi på dette område giver dommerne mulighed for at bruge disse strafferammer, som ligger i forslaget.

Mit parti giver altså sin fulde tilslutning til justitsministerens lovforslag.

(Kort bemærkning).

Pia Gjellerup (S):

Jeg vil godt høre, hvilke kriminalpolitiske grunde hr. Bjørn Elmquist vil kunne anføre som støtte for at forlænge de kortere straffe på under et år med 50 pct. Mener hr. Bjørn Elmquist, at der er kriminalpolitiske grunde, kriminalpræventive grunde til at forlænge straffene med 50 pct.?

Herimod – kan jeg jo så allerede svare – taler hele Straffelovrådet og en række institutioner spændende fra domstole over Advokatråd til politi, men det kan være, at hr. Bjørn Elmquist har nogle begrundelser, som rækker helt ud over, hvad det øvrige spektrum, der beskæftiger sig med kriminalpolitik og kriminalforsorg her i landet, kan finde på at anføre som begrundelser.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Det svar vil jeg også gerne høre, hr. Bjørn Elmquist. Men så vil jeg lige spørge hr. Bjørn Elmquist: Når man nu skal overlade det til domstolene at hitte ud af, hvordan det skal være med hensyn til, om man skal have den samme strafmængde, eller om der skal ske en eventuel strafførøgelse – ministeren er jo kommet lidt i tvivl om det økonomiske, kan man se af bemærkningerne – gør det så slet ikke noget indtryk, at domstolene i høringsvaret vedrørende betænkningen siger, at det kan man ikke garantere for, man kan ikke garantere for, at

der er den tilsigtede virkning af forslaget, nemlig at der ikke skal ske en generel forøgelse af den samlede strafmængde? Gør det ikke noget indtryk på hr. Bjørn Elmquist, at domstolene på forhånd siger: Vi kan ikke opfylde hr. Bjørn Elmquists betingelse?

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (V):

Jo, selvfølgelig gør det indtryk, men jeg læser også meget nøje det, domstolene har sagt, og der står, at domstolene ikke kan garantere. Dermed har domstolene ikke sagt, at det ikke kan finde sted.

Jeg vil sige til Socialdemokratiets ordfører, at jeg synes, svaret ligger i domstolenes kompetence og selvstændighed. Der er hermed ikke nødvendigvis lagt op til, at der skal falde de samme domme som hidtil. Det er da meget muligt, at domstolene lader sig påvirke også af diskussionen her – det ville være naturligt – og dér lægger vægt på, at det nu er domstolene selv, der må afgøre, hvor lang strafudmåling der skal finde sted. Der kan være dommere, der i en endelig dom vil sige: Denne dom skal have den og den længde, og måske gør det under hensyntagen til, at der tidligere var en forventning om en automatisk prøveløsladelse, som ikke findes længere, og så måske nedsætter straffen. Det må vi jo så tage til efterretning her i Folketinget, at det er domstolenes reaktion herpå.

Vi kan ikke have garanti hverken for det ene eller det andet. Det har hr. Leif Hermann helt ret i, og det synes jeg vi må tage til efterretning. Vi lever i et samfund, hvor vi ikke fra Folketinget bestemt kan give pålæg til domstolene. Det står i vores grundlovs § 3, og jeg er glad for, at jeg lever i et sådant samfund. Vi kan vedtage vore love herinde, vi kan komme med vore henstillinger, Justitsministeriet kan udsende deres instruksoriske forskrifter, og hvad det hedder alt sammen, men i Danmark har vi uafhængige domstole; der er på forhånd intet garanteret.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Jeg tør nu nok vove det ene øje på at garantere, at fru Pia Gjellerup og hr. Leif Hermann er fuldstændig på vildspor, når de tror, at man vil forøge straffedagsantallet med 50 pct., og at man skal til at bygge yderligere fængsler el.lign.

[Glistrup]

For det, der jo er kendsgerningen i det praktiske retsliv, og som mere end antydes af Straffelovrådet, er, at det, som domstolene i øjeblikket overensstemmende med 92-pct.-praksis i prøveløsladelsessager gør, er, at man betragter et fængselsår som 8 måneder. Det ved befolkningen, og det ved domstolene, og det ved alle, der har med disse ting at gøre.

Hvis man nu skulle gennemføre § 1, nr. 1, i dette lovforslag, som justitsministeren har fremsat, så vil virkningen selvfølgelig blive, som Straffelovrådet har anført, at strafudmålingerne i det store og hele bliver nedsat med en tredjedel, og der bliver det samme antal fængselsdage, sådan som hr. Hagen Hagensen jo også meget kraftigt var inde på det, da han anførte, at det her ikke ville have konsekvenser med hensyn til nødvendigheden af at udbygge fængsler på nogen som helst måde. Hr. Hagen Hagensens udtalelser kunne faktisk kun opfattes på den måde, at han forventede, som alle andre forventer, at det her fører til en generel nedsættelse af straffriden med en tredjedel.

Så for så vidt angår det spørgsmål, som fru Pia Gjellerup og hr. Leif Hermann har rejst, er problemet lige så langt, som det er bredt; der er ikke noget som helst indhold i det. Når vi endelig skal ind på at citere revyviser, så vil jeg citere en, der er mere evergreen end den, hr. Leif Hermann var inde på:

»Det ved du, og det ved jeg,
men vi ved det godt nok hver for sig.«

Det er Ludvig Brandstrup fra »Degnens vise« – af hensyn til citat fra Folketingets talerstol.

Formanden:

Jeg gør opmærksom på, at vi er i en førstebehandling. Der er mange ordførere, der ikke har haft ordet endnu.

(Kort bemærkning).

Pia Gjellerup (S):

Jeg vil godt spørge, om hr. Bjørn Elmquist og altså også nu hr. Glistrup vil være med til at sende det signal fra Folketinget i forhold til domstolene, at bortfald af prøveløsladelse ikke skal medvirke til at øge antallet af fængselsdage. Det vil i så fald være et signal, der er i modstrid med, hvad der er blevet sendt fra justitsministeren i forbindelse med bemærkningerne og også fra den konservative ordfører, hr. Hagen

Hagensen, bemærkninger, som indebærer, at straffene rent faktisk ville skulle udstås i forhold til netop de domme, der bliver dømt i dag, sådan at der rent faktisk vil være tale om en forøgelse.

Men vil hr. Bjørn Elmquist og hr. Glistrup sende et andet signal herfra, så ville det være interessant at høre uddybet.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Jeg skal bare ganske kort sige til hr. Glistrup, at de mennesker, der udtaler sig om dette her, jo sådan set hverken er fru Pia Gjellerup eller mig selv. Vi refererer, hvad de mennesker, der skal domme i sagerne, siger, og de siger, at det ikke kan lade sig gøre.

Det er jo lidt flot, at hr. Glistrup er klogere end den samlede danske dommerstand inklusive landets retspræsidenter. Det er da muligt, at det er tilfældet, men det er ikke særlig sandsynligt.

(Kort bemærkning).

Hagen Hagensen (KF):

Det signal, der skal gives, er jo givet. Det står også at læse, og der er ikke nogen, der har sagt, at det absolut er en tredjedel, strafudmålingen skal nedsættes med. Det er understreget, at det netop er op til domstolene ud fra forholdets beskaffenhed at gøre det.

Det er nu engang dette Tings opgave at lave lovene. Det er rigtigt, at eksperter skal høres på den ene og den anden måde, men det er også eksperterne, der må efterleve de love, som Tinget giver, og jeg tror, det er rigtigt, det er sådan.

Så er der en ting, jeg godt vil sige i denne debat. Det er jo ikke dommerstanden alene. Jeg ville da forfærdelig gerne have, at også domsmændene var med. Dem lægger jeg særdeles megen vægt på; de er også med til at udmåle straffe. Jeg tror ganske sikkert på, at domsmændene også vil kunne finde det rette niveau i den forbindelse. Den tillid til det folkelige element i vores retspleje bør vi også have.

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (V):

Jeg tillader mig kun at gå på talerstolen igen trods respekt for de efterfølgende ordførere, som ikke har været heroppe endnu, for at svare

[Bjørn Elmquist]

ganske kort på fru Pia Gjellerups spørgsmål. Svaret er: Vil Socialdemokratiet være med i denne ordning og med til, at vi samlet efter at have vedtaget denne ordning udsender et signal til domstolene som det, fru Pia Gjellerup lægger op til?

Hvis vi kan det og gør det enigt eller så bredt, at der ikke er tvivl om det, så er det helt fint. Men hvis Socialdemokratiet og andre laver dybt godnat, eller hvad det er, der bliver sagt, så må vi jo prøve at finde en bred enighed om det. Men det forudsætter minsandten, at der er opbakning og tilslutning til at stemme for dette forslag, også fra Socialdemokratiet.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Lovforslaget handler om prøveløsladelse og vold, og jeg vil gerne begynde med at sige noget om de nye voldsparagraffer.

Der har været talt om en skærpelse, og det er der da også i nogle tilfælde; i andre tilfælde er der en nedsættelse. Udformningen af de nye voldsparagraffer er anbefalet af sagkundskaben ud fra en bestemt betragtning, som jeg deler helt og fuldt, nemlig at den nye udformning vil medføre, at man får en hurtigere afgørelse af voldssager, og det tror jeg er helt nødvendigt. De gamle regler var meget detaljeret udformet, og de kunne betyde, at der gik særdeles meget tid med at få den rigtige efterforskning. Jeg er tilhænger af, at der kommer en hurtig retsforløbelse i voldstilfælde.

Der er talt om, at der var skærpelse i form af øget fængsel. Den radikale gruppes indstilling til dette er, at vi er imod at bruge fængsel, men vi har intet imod, at man netop udskiller vold og i særlig grad brændemærker dette som noget, det danske samfund ikke vil tolerere. Det forudsætter så, at man fortsætter den linje, der har været med lettelse på de øvrige områder, hvor vi har brugt fængsel.

Jeg vil gerne sige om dette, at vi simplificerer voldsparagrafferne, at der i vore overvejelser også er indgået andre betragtninger, nemlig dette, at hvis man overfaldes, så har man kun lov til de nødvendige midler til at forsvare sig for at undgå skade. Jeg kan minde om, at et medlem af Folketinget, hr. Poulsgaard, som sin personlige opfattelse gav udtryk for, at han ønskede, at han skulle have retten til at være bevæbnet for at kunne forsvare sig. Men selv når det gælder forsvar, må vi understrege, at vi ikke ønsker den rå vold anvendt.

Jeg gentager, at vores indstilling er, at vi har intet imod, at vold bliver brændemærket ved, at vi her bruger fængsel, og specielt da ikke i de meget grusomme voldstilfælde, som vi har haft nogle tilfælde af.

Derefter vil jeg gerne komme til spørgsmålet om prøveløsladelse. Der har været udtalt forskellige ting om ministerens udfoldelser på dette område, og jeg kan helt slutte mig til det, der er sagt. Jeg forstår ikke, hvad ministeren vil, medmindre det skulle være den betragtning, at det nok i visse kredse vil være populært at afskaffe den ud fra dette, at enhver straf skal være hævn fra samfundets side.

Jeg skal ikke sige meget, men jeg beder dog om, at man lægger mærke til, at netop spørgsmålet om prøveløsladelse har været forelagt rigsadvokaten, der tager afstand fra ministerens opfattelse. Det har været forelagt Dommerforeningen, der tager afstand fra ministeren. Selv ikke i politiet har der været tilslutning til det. Det siger sig selv ud fra betragtninger, som jeg tidligere er kommet med her, at af pædagogiske grunde har fængselspersonalet været imod ministerens forslag. Jeg kan pege på Advokatrådet, der tager afstand fra ministerens forslag og gør det med henvisning til, at i 1982 bragte vi os på linje med de øvrige nordiske lande, når vi sagde, at 2 måneder skulle man afsones og ikke mere. Det, ministeren foreslår, er et år. Det vil medføre øgede udgifter for at skaffe fængselskapacitet nok. Jeg beder også om, at man på dette punkt læser, hvad Advokatrådet har sagt.

Jeg gentager: Vi vil under ingen omstændigheder være med til at gennemføre dette. Vi forstår knap nok, at ministeren er kommet med forslaget, der går imod anbefalingen fra flertallet i Straffelovrådet.

Birgith Mogensen (CD):

Almindelig kriminalitet inklusive vold er gennemsnitlig tredoblet på mindre end 20 år. Men den kendsgerning viser, at hverken inflation i prøveløsladelser, mange flere tiltalefald eller konvertering af ubetingede domme til betingede domme plus andre liberaliseringer af love og strafsanktioner, som netop og især er praktiseret i de forløbne 10-20 år, har haft den tilsigtede virkning, tværtimod.

Liberaliseringsflertallet i Folketinget har i nævnte tidsrum været sammensat af de venstre-

[Birgith Mogensen]

orienterede folketingspartier samt De Radikale og Socialdemokratiet.

Naturligvis har disse partiers gennemførelse af mildere domme og strafsanktioner haft det medmenneskelige formål, at hvis samfundet behandlede kriminelle personer mere liberalt og blidt, så skulle de svare igen med ukriminel opførsel over for den enkelte medborger og samfundet som helhed. Dette er ikke sket. Vi må konstatare, at resultaterne er udeblevet. Fakta viser derimod, at kriminaliteten er flerdoblet, og derfor må de nævnte folketingspartier nu langt om længe erkende, at blødsødenhedsiden som generalpræventiv foranstaltning har spillet fallit. Ideologien slog fejl.

Vi må stramme krimiretssystemet op. Vi må fremtidig satse meget mere på krimiforebyggende foranstaltninger, især rettet mod drengebørn fra 10-års-alderen og opefter. Vi må stoppe vaneforbryderproduktionen.

Hvis vi fortsætter med at give ganske unge mennesker 5-6 tiltalefrafald og 3-4 betingede domme, inden hammeren falder til en ubetinget dom, vil vi skabe endnu flere vaneforbrydere. Når en knægt på ca. 15 år én eller to gange har været på skråplanet, burde vi give ham tvangsarbejde eller samfundstjeneste, som det nu hedder, i en 3-4 weekender.

Vi ved alle, at 70-80 pct. af befolkningen har lignende meninger med hensyn til at stoppe kriminalitet. Men hvad nytter det, når mange af disse vælgeres partier i Folketinget ikke går deres vælgeres ærinde? Undtagelsen fra reglen var dog hr. Torben Lund fra Socialdemokratiet, som, lige før Folketinget gik på sommerferie 1987, skaffede flertal for at kunne varetægtsfængsle voldsforbrydere, der stod til mere end 59 dages fængsel. Jeg tror, at hr. Torben Lund og mange Socialdemokrater med ham har udskiftet partiets tidligere liberaliseringsteori. Deres sunde fornuft har fortalt dem, at nævnte fallitideologi har virket generelt negativt.

Kriminalitet er efterhånden tiltaget i uhyggelig grad. Eksempelvis skal nævnes de seks, ja, et halvt dusin røverier den 18. januar 1988, der slog alle tiders Danmarksrekord på dette krimi-område.

For at få absolut flertal for lovforslag nr. L 134 vedrørende en skærpelse af prøveløsladelse og vold m.v. vil CD hermed appellere til Socialdemokratiet. Hør vor bøn og giv L 134 et positivt ja. Denne lovændring er et skridt i den

rigtige retning. En mere konsekvent og for hele samfundet mere retfærdig antikriminalitetspolitisk linje er absolut nødvendig. Hovedparten af danske borgere forventer dette tiltag af Folketinget.

At CD er enig med det af justitsministeren fremsatte lovforslag, er indlysende. Ligeledes kan vi tilslutte os justitsministerens bemærkninger. Det vil sige, at CD fuldt ud tilslutter sig lovforslag nr. L 134.

Glistrup (FP):

Fremskridtspartiet er enig i det fremsatte forslag, for så vidt angår de dele af det, der handler om ændring i voldsparagrafferne, og de justeringer, der sker for så vidt angår Færøerne.

Hvad derimod angår § 1, nr. 1 og 2, altså det om prøveløsladelse, er vi uenige med justitsministeren på to ganske markante punkter i hans ændringsforslag. Det ene er, at det foreslås fra ministerens side, at der i visse tilælde fra de indsatte side skal kunne ske indbringelse for domstolene af en nægtelse af at efterkomme en ansøgning om prøveløsladelse. Vi finder, at dette meget, meget let vil føre til et faktisk misbrug af retsvæsenet, for der er jo alt at vinde og intet at tabe. Man kan måske få en tur ind til den byret, hvor man oprindeligt er blevet dømt, ja, man kan appellere disse nægtelser af prøveløsladelse til Landsretten. Vi ved jo alle sammen, at som systemet hænger sammen, vil justitsministeren vinde 99 pct. af de sager. Men selve det, at man skal køre – sikkert meget ofte i to instanser – spørgsmålet om, hvorvidt nægtelsen har været berettiget eller ej, og have beskikket forsvarer, er efter vor mening et ressource-spild.

Problemet om, hvorvidt en ansøgning om prøveløsladelse skal nægtes eller ej, er efter hele prøveløsladelseinstituttet, hvor man er inden for den af domstolene oprindelig udmålte straf, da noget, som må afgøres af den højeste fængselsmyndighed, altså af justitsministeren, uden at det er et emne, som er egnet til efterprøvelse ved domstolene.

Det andet punkt, hvor vi er uenige med ministeren, er selve dette, at man i langt de fleste af sagerne skal indskrænke prøveløsladelsesmuligheden. Som det allerede fremgik af min korte bemærkning, er vi ret overbevist om, at dette emne næsten er lige så bredt, som det er langt, fordi det simpelt hen bare vil føre til, at domsto-

[Gillstrup]

lene selvfølgelig indretter deres praksis efter gældende prøveløsladelsesregler. Derfor vil man stort set nedsætte strafudmålingerne med en tredjedel, og så opnår man det, ministeren ønsker, nemlig at, skal vi sige de ukyndige i befolkningen – dem er der sikkert forholdsvis få af – får det indtryk, at et fængselsår er 12 måneder, altså med andre ord en ændring i forhold til det, som alle har vænnet sig til, nemlig at et fængselsår i langt de fleste tilfælde er lig med 8 måneder. At ministeren selv forventer, det går sådan, kan man næsten læse ud af den ikrafttrædelsesbestemmelse, han har foreslået, nemlig at denne ændring i prøveløsladelsesreglerne kun skal finde anvendelse på sager, der ikke ved lovens ikrafttræden har været prøvet i første instans.

Men når Fremskridtspartiet går imod denne del af ministerens forslag, skyldes det, at vi først og fremmest opfatter prøveløsladelsesinstituttet, denne automatiske prøveløsladelse, som næsten finder sted i 90 pct. af sagerne eller mere, som en gevaldig god pædagogisk hjælp til fængselspersonalet. Der er ikke nogen som helst tvivl om, at over for fanger, der begynder at gøre sig ud til bens – der er mange hertuger og grever og baroner i danske fængsler, som meget gerne selv vil styre og bestemme, og hvor man mere eller mindre kører vagtpersonalet ned – har vagtpersonalet i øjeblikket som faktisk sit allerallerbedste middel til at have nogenlunde ro og orden i fængselsanstalten, at man kan sige: Hør Pedersen, hvis du fortsætter med dette her, tror jeg nok, at fællesmødet vil indstille dig til, at du ikke får prøveløsladelsen efter to tredjedele af tiden. Det er noget, der i den grad kan pacificere langt, langt de fleste. Dette pædagogiske middel for fængselspersonalet bliver jo aldeles frataget dem, når den almindelige regel bliver, at man skal sidde det antal måneder eller år, som domstolene nu engang har fastlagt. Dermed får vi væsentlig mere uro og ballade i danske fængsler, end vi har i øjeblikket, og det kan ikke være et fornuftigt formål for lovgivningsmagten at virke i den retning. At man så måske kan finde en eller anden ude i den 17. kartoffelrække, for hvem det endnu ikke er gået op, at et fængselsår er 8 måneder, kan ikke bevirke, at Folketinget nu skal til at lave sin lovgivning om, for det er jo i virkeligheden det eneste argument, som ministeren har for at ville ændre den sædvanlige prøveløsladelse.

Merethe Due Jensen (KRF):

På fru Inger Stilling Pedersens vegne vil jeg og Kristeligt Folkeparti takke justitsministeren for det fremsatte forslag vedrørende ændringer i reglerne om prøveløsladelse.

Vi har i mange år ønsket en ændring i disse regler, således at der kommer en større sammenhæng mellem den idømte straf og den udståede straf. For at undgå fornyet kriminalitet er det vigtigt, at den forsorgsmæssige indsats over for de indsatte forstærkes. Dette skal ske såvel under som efter afsoningen. Prøveløsladelse på vilkår kan være et væsentligt bidrag til at forberede den indsatte til et liv uden kriminalitet. Vilkårsfastsættelse som f.eks. vilkår om arbejde og ophold, alkoholistbehandling og psykiatrisk behandling m.v. vil kunne hjælpe strafafsoneren til en tilværelse uden kriminalitet.

Ifølge bemærkninger til lovforslaget finder justitsministeren ikke, at det er muligt generelt at fastslå, at de udmålte straffe skal reduceres med en tredjedel i forhold til den nugældende udmålingspraksis. Kristeligt Folkeparti er stort set enig med justitsministeren i dette synspunkt og i synspunktet om, at domstolene ved strafudmåling må foretage en konkret vurdering af forholdets strafværdighed. Men såfremt domstolene ved den nugældende udmåling af straffen tager hensyn til, at normalt kun to tredjedele af straffen vil blive udstået, bør det overvejes, om man i den fremtidige strafudmåling bør tage hensyn til dette forhold.

Kristeligt Folkeparti hilser også med glæde forslaget vedrørende ændringer i straffelovens voldsbestemmelser velkommen. Sammenlignet med andre straffelovsovertrædelser, f.eks. berigelseskriminalitet, er straffene for hård og brutal vold med legemsbeskadigelse til følge urimeligt lave. For de sagesløse ofre for hård og brutal vold, som måske må leve med mén efter et overfald i lang tid, måske resten af livet, virker det helt uforståeligt, at gerningsmanden kun får en dom på få måneders frihedsstraf eller en hæftestraf. Kristeligt Folkeparti støtter derfor forslaget om større nuancering i strafudmålingen mellem de forskellige typer af voldsforbrydelser indbyrdes.

Ib Jakobsen (FK):

Det undrer vel ingen, når jeg kan starte med at sige, at i Fælles Kurs har vi absolut ingen for-

[Ib Jakobsen]

ståelse for det forslag til lov om ændring af borgerlig straffelov, der er fremsat af justitsministeren, specielt i hvert fald ikke hvad angår den del af forslaget omhandlende ændring af regler for prøveløsladelse. Det er i grunden lidt tragisk og besynderligt at se, hvordan udviklingen, når man har ændret på regler om prøveløsladelse, har været inden for en årrække – jeg tror, at der siden 1920'erne har været ændringer af reglerne om prøveløsladelse en 6-7 gange. Hver gang har der været tale om, at man har indset, at den måde, man straffer på ved fængsling, ingen gavnlig virkning har, og man har derfor ændret og lempet reglerne for prøveløsladelse. Nu skal der altså ske endnu en ændring, men denne gang er det en stramning, der vender tingene fuldkommen på hovedet og bringer os tilbage til en tid, som man ikke skal ønske sig tilbage til.

Vi betragter i øvrigt hele forslaget som en del af de bestræbelser, som regeringen og her justitsministeren har for at efterkomme politiets ønsker i hele den debat, der har været i de seneste år om ændring af hele straffesystemet.

Vi ved, at Justitsministeriet med de samarbejdsorganisationer, samarbejdsprincipper, udvalg osv., man har, ja, der har politiets organisationer haft en gevaldig indflydelse og været dygtige til at gøre deres synspunkter gældende. Vi betragter dette forslag som et udtryk for, at man ønsker at efterkomme politiets ønsker om, at der skal sættes hårdt ind over for de mennesker, som på den ene eller anden måde er kommet i uføre. Jeg kan blot henvise til vores minister for økonomisk samordning, som i forbindelse med CD's sidste landsmøde udtalte, at politiet skulle have en rolle, der var kraftigere end den, det har i dag. Det skulle have en rolle, hvor befolkningen skulle vide, at kom man for tæt på, havde man chance for at blive slået ihjel, i hvert fald skulle man være klar over, at politiet skulle være farligt.

Det kan undre, at det er en minister som hr. Erhard Jakobsen, der udtaler sig sådan. Han burde ellers kende til problematikken i de problemer, befolkningen står over for, som kan være de årsager, der gør, at folk bliver kriminelle. Det var den samme minister, som for nogle år siden udtalte, at borgere i Ølstykke har det ikke bedre end de sorte i Sydafrika. De, der har kendskab til forholdene i Sydafrika, hvad de sorte angår, vil nok kunne forstå, at der her fin-

des nogle årsager til, at dele af befolkningen, de mest klemte i systemet, giver op og bliver desperate og til tider havner i kriminalitet.

Det undrer mig i øvrigt i hele den debat, der har været, at faktisk ikke en eneste ordfører har været inde på, hvad årsagen egentlig er til kriminalitet. Folk fødes jo ikke kriminelle, de fødes ikke onde, og de fødes ikke til at gå imod samfundsordenen og folks almindelige retsbevidsthed. Det er altså nogle andre omstændigheder, der gør, at folk bliver kriminelle. De kommer i uføre på den måde, og her synes jeg, man kan sige, at regeringen har et alvorligt ansvar for, at der er sket det, som man betragter som stigning i kriminaliteten.

Derfor må man også betragte dette forslag som en opgivelse af overhovedet at ændre på de forhold, der gør folk kriminelle. Det, man ønsker i stedet for, er at få folk isoleret fra det samfund, som giver specielt unge disse uhyggelige forhold at leve under.

Derfor er det specielt ændringen om prøveløsladelse, der er det værste, det mest asociale i det. Det, der rammer hårdest, er de korteste straffe, idet man vil ændre det sådan, at man nu ikke længere skal kunne prøveløslades, hvis man har en dom fra 4 måneder, men først fra, at man har en dom på 1 år. I sin konsekvens betyder det, at det vil være de unge, de førstegangsstraffede, som i første omgang bliver ramt af dette forslag. Alt det, man tidligere beskæftigede sig med vedrørende resocialisering osv., er man fuldstændig gået bort fra. Man har erkendt, at hvis man vil videreføre den politik, man ønsker i regeringen, har man ingen mulighed for at ændre på de forhold, der skaber den kriminalitet, vi kender.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Jeg vil gerne takke de ordførere, der har givet tilslutning til lovforslaget, og takke Fælles Kurs, fordi man går imod hele lovforslaget. Det virker beroligende på mig. Jeg har konstateret gennem de udtalelser, der er fremsat, at der er en bred tilslutning i Folketinget til ændringen af voldsbestemmelserne, derunder den skærpelse af straffen for voldsforbrydelser, der bliver tale om. Det synes jeg er særdeles tilfredsstillende, hvorimod jeg har forstået, at spørgsmålet om prøveløsladelse vil indgå i en nærmere overvejelse.

[Justitsministeren]

Fru Pia Gjellerup gjorde nogle bemærkninger om forholdet til Straffelovrådet, der har udarbejdet en række forslag, og mente, at de bemærkninger, jeg havde fremsat om Straffelovrådet og Retsplejerådet, ikke kunne være dækkende, når jeg kom med et lovforslag, hvor jeg ikke fulgte Straffelovrådet, i hvert fald ikke dets flertal, og hvor jeg lod ligge en hel del af de forslag, som indgår i Straffelovrådets lange betænkning.

Jeg vil gerne forklare, hvorfor jeg har taget netop disse to områder frem. Forklaringen er ganske enkel. Der har været en generel interesse i Folketinget, som det er fremgået af en række udtalelser, når vi har talt om kriminalitet herinde, for at få ændret voldsbestemmelserne. Der har også været et ønske hos mange om at få skærpet straffen for vold, og derfor er det naturligt for mig at fremkomme med det forslag så hurtigt, det lader sig gøre, og jeg glæder mig altså som sagt over den tilslutning, der er.

Angående prøveløsladelse gør jeg opmærksom på, at der er ikke mindre end 5 partier, der har fremsat beslutningsforslag om prøveløsladelse. SF fremsatte et forslag om at udvide prøveløsladelsen, mens de 4 regeringspartier fremsatte forslag om afskaffelse af prøveløsladelsen. Det har gjort det naturligt for mig, når der er den interesse i Folketinget, at fremkomme med forslag.

Dermed har jeg jo ikke sagt, at den øvrige del af Straffelovrådets betænkning er ubrugelig. Jeg synes, det skal overvejes nærmere, men jeg vil da godt sige til fru Pia Gjellerup, at der er dele af forslaget, som jeg ikke mener der skal lovgives om på nuværende tidspunkt. Jeg er ikke tilhænger af at afskaffe hæftestrafen, som Straffelovrådet foreslår. Jeg kan ikke se meningen med at gøre det, og jeg mener, vi fortsat har behov for, skal vi sige den variation i frihedsstraffen, vi har i øjeblikket, hvor vi har både fængselsstraf og hæftestraf. Her angiver jeg altså en klar begrundelse for, at jeg ikke har ønsket at fremsætte et forslag, som Straffelovrådet har stillet.

I øvrigt er der vel ingen, der kan holde til det standpunkt, som jeg synes at fru Pia Gjellerup nærmede sig: når et af de sagkyndige udvalg har foreslået noget, skal vi også følge det. Det er nu engang Folketinget, der sammen med regeringen er lovgiver, og ikke en sagkundskab, hvor dygtig den end kan være. Jeg mener da og-

så, at Socialdemokratiet i andre forbindelser heller ikke har fulgt, hvad sagkyndige kom med, og det gælder også andre partier. Jeg tænker på emnet anonyme vidner, hvor vi havde et forslag fra Retsplejerådet, men hvor man ikke ville gå med til at gennemføre det, selv om der var sagkyndig stillingtagen i absolut positiv retning til det forslag, regeringen kom med.

Jeg tror ikke, det er nødvendigt at gå nærmere ind på forslaget om voldsbestemmelserne. Det er rigtigt, som hr. Bernhard Baunsgaard var inde på, at man skal også ad den vej få mulighed for at få gennemført disse sager hurtigt, og det lægger vi overordentlig vægt på, men i øvrigt var der jo tilslutning.

Så stillede fru Pia Gjellerup spørgsmålet, om jeg ville bygge nye fængsler. Jeg ved ikke rigtig, hvad vi skulle bruge dem til. Det er en kendsgerning, at ventetiden, hvis vi f.eks. tager de sidste 5 år, er faldet væsentligt. Det gælder både for fængselsstraffe og hæftestrafte. Hvis fru Pia Gjellerup ikke er bekendt med den udvikling, der her har været i retning af kortere ventetider for dem, der får en frihedsstraf, skal jeg gerne sende materialet. Jeg mener, jeg har sendt det til Retsudvalget. Det har vi altså ikke behov for. Hverken fru Pia Gjellerup eller jeg ved, om dette lovforslag vil medføre, at der er behov for flere fængselsceller. Der kan måske i forbindelse med skærpelsen af voldsstraffen blive tale om nogle, men det er begrænset. Men der er ingen af os, der ved, om ændringen af prøveløsladelsen vil medføre, at der er flere, der får en straf af en sådan højde, at det kræver flere fængselsceller.

I det hele taget har jeg lidt vanskeligt ved at forstå den debat, der har været ført her herom. Jeg synes, at der er visse ting, som dette Folketing bør overlade til domstolene og herunder spørgsmålet om at fastlægge straffene. Men jeg lagde selvfølgelig mærke til fru Pia Gjellerups spørgsmål, der gik ud på, om Folketinget ville være med i en tilkendegivelse – forudsat man vedtog dette forslag – om, at man forudsatte en nedsættelse af straffen, hvis forslaget om at afskaffe prøveløsladelsen blev gennemført. Det betragter jeg som en åbning. Jeg skal ikke tage stilling til det. Jeg mener ikke, det ville være rigtigt, at en regering, altså i dette tilfælde en justitsminister, begyndte at angive over for domstolene, hvordan de skulle dømme, men hvis Folketinget vil komme med tilkendegivelser og

[Justitsministeren]

signaler, som det blev sagt, er det Folketingets sag. Fru Pia Gjellerup kan næppe vide det, men andre ved det, at på den konference, der var for to-tre år siden, hvor vi indledte drøftelsen om afskaffelse af prøveløsladelsen, sagde Dommerforeningens formand, at en tilkendegivelse fra Folketingets side måtte interessere domstolene. Jeg ser det altså som en åbning sammenholdt med andre udtalelser, som jeg erindrer fra tidligere tid fra socialdemokratisk side, hvor man også viste en åbning for at drøfte begrænsning eller afskaffelse af prøveløsladelsesordningerne.

Jeg synes, jeg til sidst vil gøre opmærksom på én ting til. Det har undret mig, ikke mindst i hr. Leif Hermanns bemærkninger, når man drøfter domstolene, at man så alene beskæftiger sig med de juridiske dommere. Hr. Leif Hermanns standpunkt over for forslag om prøveløsladelse undrer mig ikke spor, det er i overensstemmelse med det forslag, SF tidligere har stillet, og som ikke har fået tilslutning her i Tinget. Men det undrer mig, at når hr. Leif Hermann, og det gælder også andre af dem, der var modstandere og er modstandere af det forslag, jeg har fremsat, når de drøfter domstolenes stilling, så er det alene er de juridiske dommere, der omtales. Det er jo dog en kendsgerning, at lægdommerne, hvad enten det er nævninge eller domsmænd, har en lige så stor vægt i disse sager som de juridiske dommere har, i nogle tilfælde en større. Derfor synes jeg også, at man roligt, hvis man har også nogen tillid til alle disse udmærkede medborgere, der bliver indkaldt som dommere og nævninge, kan overlade spørgsmålet om strafudmåling til domstolene. Det agter jeg i hvert fald at gøre.

(Kort bemærkning):

Bernhard Baunsgaard (RV):

En kort bemærkning i anledning af det, ministeren gav som forklaring på, at netop prøveløsladelse og vold var udvalgt. Det er naturligvis korrekt, at fem partier har fremsat forslag om prøveløsladelse her i Tinget. Men det er fortsat ubegribeligt, at ministeren kunne komme med et forslag om skærpelse af prøveløsladelsesmuligheden, for diskussionen i Folketinget har vist, at der ikke er flertal for det. Netop de partier, der dengang ikke gav tilslutning til regeringspartierne, er jo blevet styrket ved valget. Jeg synes nok, at man ikke alene i sådanne

overvejelser burde tage hensyn til, om der foreligger forslag, men også til, hvordan holdningen i Folketinget har været. Jeg tror, at det har stået helt klart, at den institution, som den socialdemokratiske regering indførte i 1982 med, at prøveløsladelse bruges efter 2 måneder som i de øvrige nordiske lande, stadig væk holder. Vi ønsker ikke at ændre i det, og vi er i denne forbindelse et flertal.

Pia Gjellerup (S):

Jeg mener, at det er vigtigt, at vi får slået fast i dag, at vi i hvert fald fra Socialdemokratiets side vil inddrage øvrige af Straffelovrådets forslag under udvalgsarbejdet og ikke vente på, at justitsministeren får klippet enkelte dele ud af den fyldige betænkning.

I øvrigt savner jeg svar på de mulige økonomiske konsekvenser af det stillede forslag. Enten skal der bruges et milliardbeløb på bygning af fængsler i 1989 og noget, der minder om 150 mio. kr. til driften som følge af en skærpelse af de kortere straffe med 50 pct., eller også skal straffene afkortes med en tredjedel, hvis prøveløsladelsen bortfalder for de kortere straffe. Ministeren må bestemme sig til, om der skal være hårdere straffe og dermed flere fængsler, eller om der skal gives et tydeligt signal om en forkortelse af de domme, der gives for de kortere straffe. Signalet om afkortelse af straffene kan i tilfælde af, at regeringen ønsker reglerne om prøveløsladelse gennemført, gives i form af en reduktion af de lave strafferammer med en tredjedel. Det vil gøre signalet seriøst. Det er så en anbefaling dels til justitsministeren, dels til hr. Bjørn Elmquist, som jeg i øvrigt vil svare, at vi i Socialdemokratiet vil holde os til Straffelovrådets flertal, der ønsker at fastholde prøveløsladelsesinstituttet. Men det gør jo ikke noget, at regeringens forslag bliver fremstillet tydeligere og med oplysning om de konsekvenser, det indebærer.

Fru Birgith Mogensen fra CD kom som sædvanlig med en række mere eller mindre – mest mere – udokumenterede påstande om udviklingen i kriminaliteten i Danmark og Folketingets forhold til og behandling af emnet, og som sædvanlig forlod hun salen umiddelbart efter for at undgå enhver debat om emnet.

Til justitsministeren skal jeg sige, at der er ikke tale om, at vi mener, man skal følge Straffelovrådet eller andre eksperter i enhver hense-

[Pla Gjellerup]

ende, men vi mener, det er forkert, at man skam rider rådets forslag ved at tage mindretallets formuleringer, men hverken forudsætningerne eller konsekvenserne. Og vel at mærke argumenterer man heller ikke imod Straffelovrådets forslag; det ville man da ellers kunne forvente, hvis man vælger ikke at følge de råd, man selv har bedt om at få. Når Socialdemokratiet har ment, at vi ikke bare skulle følge, hvad eksperter er kommet med af udtalelser, er vi fremkommet med en argumentation.

Så lige til sidst vedrørende justitsministerens bemærkninger om, at ventetiden til fængsler er afkortet betydeligt, og at det skulle indicere, at der var færre, der blev dømt: Forklaringen, som justitsministeren kender bedre end andre, er jo den, at han administrativt har benådet 1.500, der ventede på afsoning.

Leif Hermann (SF):

Jeg skal først til justitsministeren sige, at det er såmænd ikke så ejendommeligt, at vi udelukkende i Socialistisk Folkeparti i denne runde beskæftiger os med, hvad de juridiske dommere har sagt. Det er der gode grunde til, for lægdommerne har jo ikke haft lejlighed til at udtale sig om dette forslag. Vi har skam fuld tillid til lægdommerinstitutionen, men justitsministeren spænder unægtelig i nogen grad ben for tingene ved at udsende, om jeg så må sige, to modsatte signaler. Det ene signal, om afskaffelse af prøveløsladelsen, er, at nu skal disse voldsforbrydere altså afklapses. Det er ubestrideligt også således, som begrundelsen for volds Kapitelændringerne er opstillet i bemærkningerne på side 8, hvor justitsministeren opregner alle de gode gerninger, han har gjort i henhold til den skandaløse bestemmelse om udvidelse af adgangen til varetægtsfængsling.

På den anden side siger justitsministeren: Det her må helst ikke koste for meget. Derfor regner vi med, at den samlede strafmængde skal være den samme. Der skal altså foretages en nedsættelse med en tredjedel.

Det er ganske vanskeligt at arbejde med, og det er lige præcis også det, Dommerforeningen henviser til, når den eksplicit nævner bl.a. lægdommerinstitutionen som en ukendt faktor i den diskussion.

Justitsministeren hævder, at der fra mange sider har været udtrykt ønske om en skærpelse af straffen for vold, men jeg forstod ikke rigtig,

hvor ministeren var henne i den diskussion, om han var ovre i de nye voldsbestemmelser, eller om han befandt sig i prøveløsladelsesafsnittet. Begge dele kan sådan set godt passe.

Hvis man ser på prøveløsladelsesafsnittet sammenholdt med den nye formulering af § 244, er der tale om en skærpelse af straffen for vold. Er der så noget grundlag for det? Ja, justitsministeren har i bemærkningerne refereret til, at der er sket en kraftig stigning. Ser man på Straffelovrådets formulering vedrørende voldskriminaliteten, så siger det på side 140:

»Det fremgår af tabellen, at det årlige antal anmeldte voldsforbrydelser er steget noget – navnlig i 1980'erne – i forhold til et niveau omkring 3.400 i årene 1975–1976. Det kan på den anden side konstateres, at voldstallet i de fem år 1980–1984 holdt sig nogenlunde uændret mellem 5.500 og 6.000. Tallene giver således ikke grundlag for at antage, at der i denne periode har været en stigende tendens i antallet af voldsforbrydelser.«

Om den grove vold siger Straffelovrådet, at man ikke kan uddrage nogen væsentlige konklusioner på baggrund af det statistiske materiale, der foreligger.

I marts sidste år udsendte den kriminalpolitiske forskningsgruppe under Justitsministeriet en lille pjece om voldsforbrydelser, og jeg skal kort fra denne pjece nævne, at i perioden 1981 frem til 1985 er i hele landet antallet af alvorlige personvoldssager faldet med 2,9 pct.; hvis man ser på anmeldelsestallene alene i Københavns politikreds, er det faldet med 29,7 pct. Nu må justitsministeren altså komme med nogle bedre begrundelser for sine strafskærpelser og sine viderverdigheder på voldsområdet.

(Kort bemærkning).

Hagen Hagensen (KF):

Jeg bed mærke i en enkelt bemærkning, som hr. Leif Hermann kom med nu i forbindelse med omtalen af strafudmålingen, nemlig den, at man glemmer lægdommerinstitutionen. Vil det sige, at hr. Leif Hermann mener, at lægdommerne ville idømme strengere straffe og dermed være i overensstemmelse med folkets retsbevidsthed? Er det det, hr. Leif Hermann hermed siger? I så fald synes jeg, der røres ved noget meget væsentligt i denne forbindelse.

Jeg tror ikke, det er sådan, men når det siges på den måde, må vi have en forklaring på, om

[Hagen Hagensen]

det skulle være meningen. Hvis det er tilfældet, er det, fordi folket ønsker det sådan, og så har folkets Ting at følge, hvad folket vil.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Nej, det var ikke det, jeg sagde. Jeg sagde, at vi selvfølgelig ikke kan vide noget om, hvordan lægdommerne vil forholde sig, og derfor er vi nødt til at tage stilling til, hvad de juridiske dommere? som har udtalt sig, siger. Det var det ene, jeg sagde.

Det andet, jeg sagde, var, at man udsender fra justitsministerens side to modsatrettede signaler. Med prøveløsladelsesstramningerne udsender man et signal, der hedder – som hr. Hagen Hagensen selv har været inde på det: En dom er en dom, og den skal udstås. På den anden side siger man: Men det må ikke koste for meget i nye fængselspladser, så derfor skal den samlede strafmængde ned.

Derved gør man lægdommerelementet til den, skal vi sige ubekendte brik i spillet, og det er også lige præcis det, de juridiske dommere peger på. Det kan lige så godt gå den ene som den anden vej, men det er ikke ligefrem den sikkerhed, dette Folketing kan operere med, når der lægges op til så kraftige stramninger i systemet, som tilfældet er.

(Kort bemærkning).

Hagen Hagensen (KF):

Det bliver bedre og bedre eller værre og værre, det, hr. Leif Hermann siger. Nu siger han, at det ukendte element i det er, at vi ikke ved, hvordan lægdommerne vil reagere. Jamen er det da således, at hr. Leif Hermann overhovedet ikke vil lægge vægt på, hvad lægdommerne mener og siger, at de skal have en påvirkning fra de juridiske dommere? Vi skal kun lægge vægt på, hvad de siger, og ikke på, hvad det lægmandselement siger, som jeg troede vi alle var enige om at stå vagt om som noget nyttigt og værdifuldt i vores retspleje.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Nu ville det vel fysisk set være nemt at fange mig på det ene ben lige i øjeblikket, men jeg tror egentlig, hr. Hagen Hagensen gør sig ulejlighed uden at have tænkt dette grundigt igennem. Jeg

sagde, at vi har fuld tillid til lægdommerinstitutionen, men det er ikke det, der er problemet. Problemet er, at hvis dette Folketing skal gøre det, som justitsministeren gerne vil have, skal der ikke udsendes modsatrettede signaler, for det gør det hele umådelig vanskeligt for lægdommerne. Det er ud fra en retssikkerhedsbetragtning og ud fra en betragtning om lægdommernes virksomhed ikke særlig heldigt, at der sker det, der sker i øjeblikket.

Bjørn Elmquist (V):

Jeg har et par bemærkninger om det, fru Pia Gjellerup sagde på Socialdemokratiets vegne i anden runde, hvor hun sådan set også svarede på det, vi var inde på i første runde om signaler, der skulle sendes herfra til domstolene med hensyn til strafudmålingen.

Det, som justitsministeren karakteriserede som en mulig åbning fra Socialdemokratiet, viste sig jo ikke at være nogen åbning, og det beklager jeg. Det lød en overgang, som om fru Pia Gjellerup på Socialdemokratiets vegne i det mindste ville være med til at overveje at følge justitsministerens forslag om at ændre prøveløsladelsesreglerne, forudsat at der fra Folketinget kunne komme et klart og bredt signal til dommerne, og det kunne vi da måske finde ud af under fuld respekt af domstolenes selvstændighed i henhold til grundlovens § 3, som nogle af os har talt varmt og ærligt om. Men det viste sig så, da det kom til stykket, at så langt rakte modet ikke. Måske var det der aldrig, måske var det blot en teoretisk eller akademisk interesse for, hvad vi i vore partier burde sige og gøre, og det er selvfølgelig velkomment, men det rækker ikke langt, når det skal trække i retning af et flertal.

Så skal jeg lige gøre en bemærkning om fru Pia Gjellerups kritik af fru Birgith Mogensen. Jeg skal ikke gå ind på fru Birgith Mogensens anbringender i indlægget fra denne talerstol, men jeg synes ikke, det er helt fair at sige, at fru Birgith Mogensen forlod salen straks efter. Det gjorde hun rent faktisk ikke. Hun var her i nogen tid efter, og havde man ønsket det, kunne man med en kort bemærkning have klaret dette. Jeg tør ikke sige, hvorfor fru Birgith Mogensen har forladt salen, men det var i hvert fald ikke umiddelbart efter indlægget.

(Kort bemærkning).

Pia Gjellerup (S):

Det er jo sådan, at når vi behandler et forslag her i salen, skal vi også prøve at se dets rækkevidde og bæredygtighed, og det var faktisk det, jeg prøvede i forhold til hr. Bjørn Elmquist. Det er imidlertid en lille smule mislykket, kan jeg forstå.

Det er nemlig sådan, at alternativet til en fastholdelse af prøveløsladelsesinstituttet ikke er justitsministerens forslag. Justitsministerens forslag er ikke et bæredygtigt alternativ. Alternativet er justitsministerens forslag kombineret med et signal om nedsættelse af de kortere straffe med en tredjedel eller, som jeg har sagt det, et tilsagn om, at man vil bruge milliarder af kroner til bygning og drift af fængsler. Men det signal er ikke kommet. I det hele taget står man med et forslag, som ikke er bæredygtigt. Der mangler en del af det, og det må også være vores opgave at prøve at afklare, hvad det egentlig er, vi forhandler om: forslaget plus noget uvist, og det »noget uvist« er desværre stadig lidt uvist.

Jeg kan da sige til hr. Bjørn Elmquist, at vi under alle omstændigheder meget gerne under udvalgsarbejdet vil have drøftet, hvad regeringen vil gøre for i givet fald at gøre sit forslag komplet. Indtil vi får nogle rimelige tilsagn om det, synes vi ikke, der er nogen grund til at holde sig til andet end det, Straffelovrådets flertal udtaler sig om. Men lad os høre regeringspartierne åbninger under udvalgsarbejdet, om de kan få udviklet et bæredygtigt forslag; så vil der muligvis være noget at forhandle om. Men åbningen må komme ved, at man fremsætter et bæredygtigt forslag fra regeringens side.

Bernhard Baunsgaard (RV):

I anledning af den diskussion, der udspandt sig om indlægget fra et af medlemmerne, der udtaler sig meget kategorisk og på en måde, som jeg ikke begriber, vil jeg da gerne understrege, at jeg også beklager, at det aldrig er muligt at komme i diskussion med fru Birgith Mogenssen.

Jeg vil så komme med nogle yderligere bemærkninger om prøveløsladelse.

Jeg går ud fra, at jeg kan tage det som givet, at Socialdemokratiet ikke – sådan udlægger jeg fru Pia Gjellerups udtalelser – er parat til at ofre milliarder på udbygning af fængselsvæsenet.

Det må ikke være en mulighed for nogen i denne sal. Det må være noget, man ikke kan.

Men hensyn til i øvrigt at røre ved prøveløsladelsesinstituttet vægrer jeg mig ved at tro, at Socialdemokratiet skulle være parat til at gå væk fra de to måneder som forudsætning for, at det kan komme på tale at prøveløslade. Jeg gør opmærksom på, at Advokatrådet netop har været inde på dette og gjort opmærksom på, at vi fra 1982 er kommet på linje med de øvrige nordiske lande.

Under den diskussion, der har været i salen mellem os efter indlæggene heroppe, har det været antydnet, at vi kunne dele forslaget, sådan at vi hurtigt gennemførte voldsparagrafferne. Jeg vil gerne sige, at der er enkelte bestemmelser i ministerens forslag om prøveløsladelse, som jeg meget gerne vil fastholde, og det er dem, der vedrører en bedre retssikkerhed for de indsatte, der ikke kommer ind under prøveløsladelsen. At dele forslaget uden videre er jeg derfor ikke indstillet på.

Jeg beder imidlertid om, at man, før man overhovedet rører ved vores prøveløsladelsesinstitut, lægger vægt på alt det, der er sagt af sagskunds-kaben, fra den øverste anklager, fra dommerne, fra Advokatrådet og fra fængselspersonalet og selv fra politidirektøren i København. Man må ikke ødelægge vort prøveløsladelsesinstitut, det må ikke ske.

Jeg vil gerne være med til at gennemføre andre af de forslag, der er i den betænkning, som har dannet grundlag for voldsparagrafferne, men det må efter min mening forudsætte, at der kommer et selvstændigt lovforslag. Ellers er vi ude i identitetsproblemer, og det skal vi ikke risikere på retsområdet.

Ib Jakobsen (FK):

Jeg forstod på ministeren, at han var bekymret over, at Fælles Kurs var uenig i hele lovforslaget. Nu er det sådan, at jeg altid fører en kamp med de små lamper på pulten her, og det gør, at jeg måske aldrig når at sige alt det, jeg ønsker. Jeg beskæftigede mig i realiteten kun med det, der angik prøveløsladelse.

Jeg vil gerne sige med hensyn til den del, der omhandler ændringen af retningslinierne for voldsstraffene osv., at jeg da har fuld forståelse for, at man vil have nogle andre retningslinier, og jeg har også fuld forståelse for, at man ønsker at få nogle klarere retningslinier for, hvor-

[Ib Jakobsen]

når man skal straffe på den ene måde og på den anden måde i voldssager, samtidig med at man også ser på, om den ene form for vold måske er lige så grov som den anden.

Men det er nu ikke her, jeg synes problemet ligger, for jeg synes, der skal et helt andet og bredere syn på, hvordan de øvrige dømmes, også når det drejer sig om vold.

Det er jo sådan, at hvis man går ind i en bank, på et posthus el. lign. med en vandpistol og tilraner sig 5.000-6.000 kr., ryger man i fængsel i 3-4 år, hvorimod man, hvis man går ned på Strøget og slår en mand til lirekassemand, kan slippe med 30-40 dage. Det er måske det, der er årsagen til, at der er disse uretfærdigheder.

Jeg vil også gerne sige lidt om de bemærkninger, hr. Bjørn Elmquist kom med i sit første indlæg om, at det skulle være lige strafværdigt, om man slår med en kæp eller en stok eller man sparker på en mand, der ligger ned. Deri er jeg da helt enig med hr. Bjørn Elmquist, og jeg vil gerne tage den del af stokke frem, som er beklædt med gummi, nemlig politiets knipler, for her har man oplevet en utrolig udvikling i tragisk retning inden for det sidste. Jeg kan bare nævne ét eksempel af mange.

For et par år siden var der en betjent i Nyborg, der slog en mand ihjel med sin knippel. Han gik fri, hvorimod en person – og det var undertegnede – som i en artikel videregav nogle oplysninger, som jeg havde fået om, at man i den pågældende by, hvor betjenten var, betragtede det som en voldshandling, og at han rent faktisk var at betragte som morder, blev straffet. Det fik jeg 14 dage i boksen for, plus at den pågældende betjent, som altså havde slået et andet menneske ihjel, fik 20.000 kr. i erstatning. Det skal dog siges, at sagen ikke har været behandlet ved den sidste instans endnu, så det kan selvfølgelig være, at afgørelsen ændres. Men det er sådan noget, som jeg synes gør hele denne voldsdiskussion lidt speget.

Til sidst vil jeg sige i anledning af bemærkningerne om, at man har den største respekt og den største sympati for det lægdommersystem, vi har, at det har jeg altså ikke. Det, som er intentionen med lægdommersystemet, bliver jo ikke opfyldt i praksis, fordi vi har disse juridiske vejledninger om, hvordan lægdommerne skal forholde sig i den ene og den anden sag; derfor har de rent faktisk ingen betydning. Jeg har altså ikke den samme sympati som andre for dette system.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Det skal kun være en enkelt bemærkning, inden man går til udvalgsbehandlingen af dette udmærkede forslag.

Det er da rigtigt, at jeg har hæftet mig meget ved det, jeg kaldte fru Pia Kjærsgaards, undskyld fru Pia Gjellerups åbning. Hvis jeg skulle have misforstået det, at der altså ikke er en sådan åbning, vil jeg sige, at jeg i hvert fald har været i god tro, for jeg opfattede fru Pia Gjellerups bemærkninger som en yderligere udtalelse i retning af at leve op til Socialdemokratiets nye linie, den, der er angivet mange gange af partiets formand, hr. Svend Auken, sidst i en artikel i LO-Bladet, hvor hr. Svend Auken skriver meget om betydningen af, at Socialdemokratiet får indflydelse.

Jeg troede egentlig, at det, det her drejede sig om, var, at når regeringen var kommet med sit lovforslag i en udformning, som man kunne forvente, var det Socialdemokratiets mening, at de ville arbejde med på det.

Jeg synes nok, at fru Pia Gjellerups sidste bemærkninger ligesom gør Socialdemokratiet til et alt for beskedent parti, for tilbage af den åbning var egentlig kun noget i retning af, at fru Pia Gjellerup gerne vil læse korrektur på regeringens forslag. Korrekturlæsning kan være en meget vigtig opgave, men jeg synes bare, den er for ringe for så stort et parti.

Jeg regnede med og håber stadig væk på, at Socialdemokratiet på grundlag af det, fru Pia Gjellerup sagde i sit første indlæg, vil medvirke, således at man får et lovforslag gennemført nu og med de foreslåede tendenser, men således at Socialdemokratiet får indflydelse på udformningen. Sådan har jeg forstået hr. Svend Aukens nye linie.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Justitsministeren brugte udtrykket, at det ville være ringe, hvis det var sådan, at Socialdemokratiet blot læste korrektur på ministerens forslag. Jeg må sige, at jeg har den modsatte opfattelse: Jeg synes, det ville være en ganske udmærket ting, om vor justitsminister dels havde al teknikken i orden, dels forstod at vejlede den politiske holdning i Folketinget, så vi virkelig kunne nå dertil, at også den politiske holdning hos Folketingets flertal lå bag, når der blev foreslået forslag og vi derfor kun behøvede at læse korrektur. Det synes jeg ville være udmærket.

(Kort bemærkning).

Forhandling

Pia Gjellerup (S):

Til justitsministeren skal jeg – vel ikke overraskende – bemærke, at Socialdemokratiet faktisk har en betydelig indflydelse i denne sag. Justitsministeren lod, som om det ikke var tilfældet, men det ved han ganske udmærket at det er. I denne sag falder resultatet ud sådan, som Socialdemokratiet ønsker det.

Med hensyn til åbning eller ikke åbning – og hvem det så end er, der kommer med den, om det er mig, eller det er fru Pia Kjærsgaard – vil jeg sige, at det er jo rimeligt vigtigt at være klar over, hvad det er, man skal være åben over for, og det synes jeg vi har prøvet i løbet af debatten at få klarlagt. Men efterhånden som debatten er skredet frem, er det blevet mere og mere uklart, hvad regeringen egentlig ønsker at sende af signaler. Jeg er da ellers kommet med en anmodning, som man kunne forestille sig at nogen havde forholdt sig til, nemlig anmodningen om et signal om, at en sænkning af straffene ville kunne ske som en sænkning af de korte straffesammer, men det er der ikke kommet noget svar på. Altså aner vi ikke noget om, hvad det er, vi skal være åbne over for.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 155:

Forslag til lov om ændring af postloven.

Af kultur- og kommunikationsministeren (H. P. Clausen).

(Fremsat 13/1 88).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Helge Mortensen (S):

Socialdemokratiet kan give tilslutning til en ændring af takseringssystemet for porto, sådan at takseringen afhænger af befordringstiden i stedet for af, hvad der er i selve forsendelsen. Det kunne måske også være en passende lejlighed til at få ryddet den misopfattelse af vejen, at et postkort er billigere i porto, fordi postbudet har lov til at læse, hvad der står på det.

Det er jo i dag sådan, at der er andre tidsfrister for ekspeditionen af tryksager og postkort. Det, der er et spørgsmål for os, er, om ændringen forringer den samlede service for den, om jeg så må sige rigtige post, den primære post, og hvordan det fra forbrugers side vil komme til at tage sig ud. Det vil vi undersøge nærmere i forbindelse med udvalgsarbejdet.

Også ændringerne for postgiroens vedkommende kan vi give tilslutning til. Vi synes, det er rimeligt at opløse de nugældende regler for ekspeditionerne, som i øvrigt er udførligt beskrevet i bemærkningerne. Postvæsenet opleves ofte af kunderne som utrolig bureaukratisk, f.eks. ved skranken, men som det også fremgår af bemærkningerne, sker det også, når det gælder postgiro, og vi vil være meget imødekommende over for en ændring her.

Derimod er vi forbeholdne i vor tilslutning til den foreslåede ændring af lovens § 30. Jeg vil gerne spørge: Hvad er meningen med det forslag? Det er næsten mistænkeligt, så lidt forslaget er beskrevet i bemærkningerne. Kultur- og kommunikationsministeren kan fastsætte nærmere regler for indgåelse af aftaler med tredje mand om udførelse af postforretninger, står der i lovforslagets § 1, nr. 3. Hvis det er en yderligere privatisering af post- og telegrafvæsenet, ministeren her vil have Folketingets tilslutning til, kan jeg sige med det samme, at det bliver uden Socialdemokratiets stemmer.

Betingelsen for, at man kan have et postvæsen, der har et højt og sikkert serviceniveau, som er billigt, og som bringer posten hurtigt frem til alle egne af landet, er, at det ikke kun har de dårlige postbesørgelser, men også de gode, de mere givtige. Det hænger sammen, og det skal efter vor mening fortsat hænge sammen.

Den bemyndigelse, som ministeren ønsker indført i loven, kan – synes jeg – uden ond vilje tolkes sådan, at det er hensigten, at der skal ske